
SZEMLE

Csodára várva?

Az információs társadalom eszköztára gyakorlatilag megjelenése óta kecsegtet mind egyéni, mind pedig nemzeti szinten különböző gazdasági, társadalmi, kulturális és egészségügyi nehézségek leküzdésével, megoldásával. Az ICT4D terjedése számos sikerrel gazdagította ezt az irányt, de szaporodnak a szkeptikus(abb) vélemények is. Ezek közé tartozik ez a cikk is, mely a globális trendek sokat ígérő eredményei (Afrika esetében leginkább a hatalmas mértékű mobil penetráció) és a helyi körülmények racionalitása közötti feszültséget emeli ki. Bár a cikk üzenete nem újszerű (lényege, hogy az új technológiák elfogadása és sikere számos helyi speciális kulturális gát körülménye), de szisztematikus írás, és számos életszerű példát hoz. Figyelmeztet arra, hogy ne a nyugati információs társadalmak friss megismétlését várjuk Afrikától, hanem egy sajátos, helyi jellegzetességekkel bíró fejlődést.

Kyem, P. (2012): Is ICT the panacea to sub-Saharan Africa's development problems? Rethinking Africa's contentious engagement with the global information society. *Progress In Development Studies*, 12(2/3), 231–244. doi:10.1177/146499341101200309

Élethosszig tartó tanulás az információs társadalomban

A szerző megállapítása szerint Oroszországban egyre nagyobb szükség van kiterjedt, az élethosszig tartó tanulást segítő programokra. A növekvő szükség két tényezőt alapszik, az egyik az, hogy a lakosság elöregszik, viszont munkavállalásra kényszerül, a másik pedig az, hogy mindezt egy teljes új gazdasági környezetben kell megtennie. 30 millió orosz nyugdíjasból jelenleg 8 millió dolgozik, de a közeljövőben további 12 millió tervezi ezt. A szerző legfontosabb kritikája, hogy a kormányzati szintű elkötelezettség az élethosszig tartó tanulás fejlesztésében szinte egyáltalán nincs meg, és az üzleti szféra oldaláról is csekély az érdeklődés. Az orosz helyzet áldatlan mivoltát jól jellemzi az a tény, hogy a cikkben régióink többször is követendő példaként jelenik meg.

Orlanova, A. I. (2012): Continuous Education for the Knowledge Society. *Russian Education & Society*, 54(4), 3–13.

Nyílt rendszerek az idősök életminőségéért

Az idősök életminőségét szinten tartó vagy javító fejlesztések egyre gyakoribbak nem csak a fejlett országokban. Ezen nagy európai projektek közül az egyiket, a Naviga fejlesztést ismerhetjük meg alaposabban a cikkből. A projekt számos, manapság oly divatos irányt egyesít, a virtuális valóság alkalmazásától kezdve egészen a személyre szabott információs szolgáltatásokon át a közösségi megoldásokig. Ez most kivételesen nem (csak) a máskor megszokott pályázati elvárások miatt alakult így, hanem a Naviga delegáltan egy számos megoldást összesítő, nyílt, európai platform igényével lép fel. Egy olyan nyílt platformot építenek, melyre később bárki tud különböző alkalmazásokat és szolgáltatásokat fejleszteni, hasonlóan pl. az okostelefonok online piacteréhez. A technológia alapvetően Java és Javascript alapú. A cikk a felület lehetőségeit egy komplex virtuális valóság projekttel demonstrálja.

Gachet Páez, D. – Aparicio, F. – De Buenaga, M. & Padrón, V. (2012): Personalized Health Care System with Virtual Reality Rehabilitation and Appropriate Information for Seniors. *Sensors* (14248220), 12(5), 5502–5516. doi:10.3390/s120505502

Fizetési hajlandóság a kínai gazdálkodók körében

A mezőgazdaságban dolgozók információellátottságának növelése döntéshozatali képességük fejlesztése érdekében fontos iránya az információs társadalom hagyományos rendszerekre való hatásának. A cikk eredményei primer kutatáson alapulnak, 120 főt kérdeztek meg kérdőíves adatgyűjtés segítségével, kilenc különböző városból. Az elemzés során kvantitatív adatokkal támasztották alá az amúgy kvalitatív módon várható eredményeket. Kimutatható, hogy a farmerek fizetési hajlandósága információszolgáltatásért egyenes és pozitív kapcsolatban van végzettségükkel, korukkal, jövedelmükkel, a mezőgazdaság szerepével teljes bevételük arányában, kockázatvállalási hajlandóságukkal és aktivitásuk mértékével. A szerzők javaslata az, hogy a kínai mezőgazdaságban dolgozók tudatosságának és tudásának növelésével növeljék az igényt a még több tudásra.

Fu, G. – & Zeng, P. (2012): The Characteristics of Farmers and Paying Willingness for Information. *Journal Of Agricultural Science* (1916–9752), 4(4), 163–170. doi:10.5539/jas.v4n4p163

Fejleszthető az e-demokrácia?

A szerzőcsapat megállapításai kiterjedt empirikus kutatásokon alapulnak. Hét éven keresztül 48 – szegény, illetve elmaradott – közösséget vizsgáltak. Bár az adatmennyiségből kevés szűrődik át a cikkben, az irodalmi hivatkozottság eléggé részletes. A cikk üzenete egyértelműen pozitív, az IKT eszközök segítik a demokrácia fejlődését és megszilárdulását, egyértelműen azonosítható a közvetett és közvetlen pozitív hatás is.

Soper, D. S. – Demirkan, H. – Goul, M. – St. Louis, R. (2012): An Empirical Examination of the Impact of ICT Investments on Future Levels of Institutionalized Democracy and Foreign Direct Investment in Emerging Societies. *Journal Of The Association For Information Systems*, 13(3), 116–149.

Versengenek a figyelmünkért

A szerzőpáros a reklám és marketing területére kísér át bennünket. Fő kérdéskérdésük az, hogy a jelenlegi, információ-túlterhelt világban hogyan lehet megragadni az átlagember figyelmét, és hogyan lehet eljuttatni a kívánt üzenetet hozzá. A cikk kifejezett értéke a matematikai/statisztikai alapú megközelítés, a közhelyeket gyorsan lezárva áttérnek a gyakorlati útmutatókra. Forgatókönyveket, különböző csatornák együttműködését és sikerességi görbéket vázolnak fel, ezek segítségével ésszerűbben tervezhető egy-egy információs kampány, pl. mennyi üzenet után nem érdemes már ugyanazon a csatornán ismételni, illetve hogy milyen többletlehetőségeket jelentenek a kevert megoldások.

Anderson, S. P. – De Palma, A. (2012): Competition for attention in the Information (overload) Age. *RAND Journal Of Economics* (Blackwell Publishing Limited), 43(1), 1–25. doi:10.1111/j.1756-2171.2011.00155.x

A teleházak mint kapcsolati központok

A teleházak és a hozzájuk hasonló közösségi hozzáférési pontok az ICT4D második korszakának központi elemei voltak, mára már fényük mintha megkopott volna, köszönhetően az egyéni hozzáférés robbanásszerű terjedésének. A teleházakban dolgozók és a mentorok megítélése is vegyes a szakirodalomban, a pozitívumok kiemelése mellett (szociális hálózat, segítők, bevonók) negatívumok is előkerültek (rossz információgazdálkodás, a régi hierarchiák újrafelépítése stb.). A szerzők a közösségi hozzáférési pontokon dolgozók fontos jellegzetességét emelik ki: kulcsfigurái több hálózatnak, egyszerre több hálózatot kapcsolnak össze, az általuk elérhető társadalmi kapcsolatrendszer kognitív. Véleményük szerint a jövőbeni fejlesztéseknél ezekre a jellemzőkre érdemes lesz alapozni, hiszen a legtöbb ICT4D fejlesztésnél például pont erre, több hálózat és minőség összekapcsolására van szükség.

Bailur, S. – Masiero, S. (2012): The Complex Position of the Intermediary in Telecenters and Community Multimedia Centers. *Information Technologies & International Development*, 8(1), 27–42.